

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

EGYÉB POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/20/4/2020.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2020. FEBRUÁR 27. 11.00

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 4. Konferenciaterem

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Völner Pál, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: Tematikus Munkacsoport)¹ elnöke köszöntötte a munkacsoportülés résztvevőit. Megköszönte Varga Judit miniszter asszonynak, hogy elfogadta a meghívást. Felhívta a résztvevők figyelmét, hogy Miniszter Asszony köszöntője alatt – mielőtt a Tematikus Munkacsoport megkezdene munkáját – rendhagyó módon a sajtó képviselői is jelen lesznek.

Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter köszöntőjében elmondta, hogy a „Családjogi Civil Munkacsoport” ülésére több mint 60 civil szervezet kapott meghívást, melyet sok, a családvédelem erősítéséért tenni akaró szervezet elfogadott. A Kormány a közelmúlt tragédiái kapcsán azonnal és komolyan reagált a kihívásokra. Volt már egy konkrét jogszabályjavaslat is a feltételes szabadságra bocsátás szigorításáról, illetve a gyermekvédelmi jelzőrendszer pontosításáról. A Kormány a zéró tolerancia jegyében továbbra is az áldozatok mellett áll. Ezért folyamatos egyeztetéseket kezdeményez a témában szakértő és az érintetteket leginkább képviselő szervezetekkel annak érdekében, hogy Magyarországon a legmagasabb szintű családvédelmi rendszer működjön. Átvizsgálva a meglévő intézményi rendszert látható, hogy Magyarországon egy nagyon komplex és széles körű intézményi rendszer áll rendelkezésre, mind az áldozatsegítés, az áldozatvédelem, a büntetőjog, a szociális- és gyermekvédelmi intézményrendszer szintjén. Sok állami és nem állami szereplő működik közre ebben a védelmi rendszerben, akik sokat és áldozatosan dolgoznak nap, mint nap ezekért a célokért. Erősítésre szorul a koordináció és az együttműködés. Az IM csak az egyik szereplője ennek a komplex rendszernek, hiszen a BM, az EMMI, a ME, illetve nagyon sok hatóság és civil szervezet is részese ennek. Az IM a hozzáadott értéket azzal tudja a leginkább képviselni, ha közreműködik az együttműködés erősítésében. A munkával kapcsolatban két fő elvárása van, az egyik, hogy javuljon az állami intézményrendszer hatékonysága és erősítsék az empátiát a családjogi eljárásokban. A másik konkrét elvárás, hogy az információáramlás akadálytalan legyen, hiszen van segítség, de sokszor a bajba jutott nem tud arról, hogy hol, mikor, hogyan tud segítséghez jutni. Az intézményrendszer szereplői sem mindig tudják egymásról, hogy mit csinál a másik. Kiemelt néhány ügycsoportot, amelyre a munka során fókuszálni fognak. Kérte a résztvevőket, hogy a leghatékonyabb munkavégzés érdekében pragmatikus szemlélettel tegyék meg javaslataikat. A vizsgálandó területek többek között: a gyermekvédelmi jelzőrendszer működése és hatékonysága; a kapcsolati erőszak és a gyermekkori bántalmazás elleni jogintézmények és gyakorlati érvényesülésük; a kapcsolattartás szabályozása és mindennapos gyakorlata; a jogellenesen külföldre vitt gyermekek visszahozatalával kapcsolatos eljárások. Ezekén túl még számtalan büntető, polgári és egyéb hatósági eljárás kerül górcső alá. Olyan területeket vizsgálnak, ahol akár munkaszervezési, akár módszertani, akár jogtudatosítási vagy éppen jogalkotási megoldások szükségesek. Hangsúlyozta, hogy nincsen jogalkotási kényszer, meg kell vizsgálni, hogy a meglévő jogszabályok miért nem működnek kellő hatékonysággal. A jogszabályok szintjén csak akkor avatkoznak be, ha az feltétlenül szükséges. Kérte a civil szervezeteket, azokat is, akik most nem tudnak jelen lenni, hogy a csaladjog@im.gov.hu tegyék meg jó szándékú javaslataikat

¹ A Tematikus Munkacsoport mint Családjogi Civil Munkacsoport ülésezett.

annak érdekében, hogy Magyarországon a nők, a gyermekek és a családok a legnagyobb szintű védelemben részesüljenek.

Dr. Völner Pál megköszönte Miniszter Asszony bevezető szavait, valamint a sajtó képviselőinek, hogy azt rögzítették és így a szélesebb közönség is tudomást szerezhet erről a munkáról. **Dr. Völner Pál** elmondta, hogy az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport utoljára 2019. december 19-én ülésezett együttes ülés keretében az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoporttal, amely alkalommal a napirenden az áldozatsegítő rendszer működésével kapcsolatos tapasztalatok és a további kormányzati tervek szerepeltek.

1. Az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjének módosítása

Dr. Völner Pál javasolta, hogy a Tematikus Munkacsoport ügyrendjének II. pont 1. alpontja kiegészítésre kerüljön az áldozatvédelem témakörével. Mivel az áldozatsegítésért, jogi segítségnyújtásért és pártfogó felügyelői tevékenységért való felelősségből eredő feladatok ellátásáért az Igazságügyi Minisztérium igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkára felel, ezért felkérte dr. Vízkelety Mariann államtitkár asszonyt, hogy amennyiben a napirenden az áldozatsegítéssel összefüggő kérdések szerepelnek, a Tematikus Munkacsoport munkájában társelnökként vegyen részt. Az Ügyrend tervezetét a Titkárság a Tematikus Munkacsoport tagjai részére a meghívóval együtt megküldte, amelyre írásbeli észrevétel nem érkezett. Megkérte a Tematikus Munkacsoport tagjait, hogy amennyiben van észrevételük az ügyrend módosításával kapcsolatban, azt jelezzék. Amennyiben nincs észrevétel, az Ügyrendet a Munkacsoport elfogadottnak tekinti.

Mikesy György a Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete képviselőjében javasolta a Legfőbb Ügyészség meghívását a Tematikus Munkacsoport üléseire.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy a Családjogi Szakértői Munkacsoportban részt vesznek a Legfőbb Ügyészség munkatársai, de amennyiben szükséges a Tematikus Munkacsoport üléseire is meghívást² kapnak.

Dombos Tamás a Háttér Társaság képviselőjében elmondta, hogy a felvetése az Emberi Jogi Kerekasztal működését illeti. Minden Tematikus Munkacsoport ügyrendjében az szerepel, hogy a tagok felvétele felkérésre, meghívásra történik. Fontosnak tartja a nyitást. Legyen valamilyen lehetőség arra, hogy azok a civil szervezetek, amelyek korábban nem voltak tagjai, azok tagjai lehessenek a Munkacsoportoknak. Legyen egy űrlap, amin jelentkezni lehet, az sem probléma, ha ez valamilyen elbírálási eljárás keretében történik. Legyen ez egy nyitott fórum, ahova újonnan alakult szervezetek, vagy akik korábban nem voltak tagok, jelentkezhetnek.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy a következő ülésre megvizsgálja, hogy hogyan kezeljék ezt a jövőben.

Az ügyrenddel kapcsolatban további észrevétel nem hangzott el, a Munkacsoport az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjének módosítását egyhangúlag elfogadta.

2. Tájékoztató a Családjogi Szakértői Munkacsoport létrehozásáról és munkájáról

Dr. Völner Pál elmondta, hogy annak érdekében, hogy a kérdéskörhöz kapcsolódó jogszabályokkal, azok alkalmazásával kapcsolatos véleményét minél több, az áldozatvédelem terén gyakorlati tapasztalatokkal is rendelkező civil szervezet ismertethesse, a mai ülésre a Tematikus Munkacsoport ügyrendjének III. pont 5. alpontja értelmében meghívást kaptak a Gyermekek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport tagjai és állandó meghívottai, valamint további kilenc civil szervezet,

² Erre lehetőséget ad a Tematikus Munkacsoport ügyrendjének III. pont 5. alpontja.

melynek feladatkörét a napirendi pont témája érintheti. A munkacsoportülés munkarendjére a résztvevők nagy száma miatt azt a javaslatot tette, hogy a napirend előterjesztése után minden szervezet kb. 3 perces időkeretben tegye meg hozzászólását. A napirend előterjesztésére felkérte dr. Hajas Barnabás urat, az IM Stratégiai Ügyek Főosztályának vezetőjét.

Dr. Hajas Barnabás az IM Stratégiai Ügyek Főosztályának vezetője elmondta, hogy a Titkárság a szakértői munkacsoport megalakulásával, módszertanával kapcsolatos összefoglaló anyagot előzetesen megküldte a résztvevőknek. Kiemelte, hogy adott egy szerteágazó, sokszereplős intézményrendszer, mellyel kapcsolatosan sokszor felmerül a kérdés, hogy hogyan lehetne a hatékonyságát növelni. Egy nagyon komplex kérdéskörrel van szó. A felvetett kérdések a Kormány csaknem valamennyi tárcaját, valamint számos alkotmányos szerv működését érintik. A gyermekek, a nők, a családok jogai, ahogy azt az Alaptörvény XV. cikke külön nevesíti mint alkotmányos célt. Annak érdekében, hogy ne marginalizáltak, vektorszempontú módon kerüljenek ezek a kérdések megvizsgálásra, valamennyi szabályozásért felelős tárca, továbbá azon alkotmányos szervek, amelyek működését a Munkacsoport tárgyköre érinti, abban részt vegyenek. Az összefoglaló anyag tartalmazza azokat a kérdéseket, amelyekre fókuszálnak. A Családjogi Szakértői Munkacsoport első ülésén meghatározott munkarend szerint már megkezdte a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel kapcsolatos, valamint a kapcsolati erőszakkal, illetve gyermekbántalmazással összefüggő intézményrendszer működési hatékonyságának vizsgálatát. Ezekon kívül számos vizsgálandó kérdéskört azonosítottak, de ez nem egy taxáció. Ha van olyan további kérdéskör, amelyet még vizsgálni kell, jelezzék minél hamarabb. Minden, az Alaptörvény XVI. cikkében gyermek védelméhez, gondoskodáshoz való jogával összefüggő feladatkört érintő, illetve a XV. cikkben megjelölt államcél, a családokat, gyermekeket, nőket, időseket, fogyatékossgal élőket különös intézményrendszer felállításával történő védelmét érintő javaslataikat küldjék meg. A Szakértői Munkacsoport gyakrabban ülésezik, halad a kitűzött tematika mentén, terveik szerint a munkájuk eredményeként elkészülő problématerképet megvitatják majd a Civil Munkacsoportban. A civil szervezet által felmerülő kéréseket különböző szempontból vizsgálják állami szervek, nem állami szervek, a tudomány képviselői. A cél egy intézkedési terv csomag elkészítése, amelyet a kormányzati döntéshozó szervek elé tárnak. A tájékoztatás eredményeként a kormányzat meg tudja határozni azokat az intézkedéseket, amelyek ehhez szükségesek. Ennek megfelelően lehetnek munkaszervezési kérdések, tájékoztatás, információáramlást segítő szervezési megoldások, közigazgatási szervezési megoldások, esetleg jogalkotással kapcsolatos megoldások. Az első tapasztalatok alapján számos kérdésben nem jogszabály módosításra, hanem finomhangolásra, koordinációra, a munka összehangolására van szükség. Kérte a civil szervezeteket, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel, valamint a kapcsolati erőszak, gyermekbántalmazás kérdéskörében március 6-ig, a többi témakörrel kapcsolatban április végéig küldjenek anyagokat, illetve akár témajavaslatot is annak érdekében, hogy a 2020 májusában egy újabb találkozó keretében meg tudják vitatni. A munkában nagyon fontos a terepen dolgozó szervezetek tapasztalata, amelyet a mindennapi munkájukban észlelnek. A kormányzaton belül is nehéz a másik szempontjainak megértése olyan kérdésekben, amelyeknek több érintkező területe van. Ezért a legfontosabb eszköz a párbeszéd és az együttműködés.

Dr. Völner Pál kérte, hogy a Családjogi Szakmai Munkacsoport, illetve a Családjogi Civil Munkacsoport munkájával kapcsolatos hozzászólásokat – az időkeret figyelembe vételével – tegyék meg.

Szaniszló Csaba az Apák az Igazságért Egyesület képviselőjében javasolta az Országos Kriminológiai Intézet (a továbbiakban OKRI) bevonását, tekintettel arra, hogy a velük való együttműködésük során, kutatásuk eredményeként igazolódott az apátlanítás mint kriminológiai rizikófaktor. A megelőzést tekintve ezeket a kutatásokat figyelembe kell venni. Ezek kihatással vannak a kapcsolatok szabályozására, illetve a szülői felügyeleti jogi perek kimenetelére is. A szülői elidegenítéssel kapcsolatosan elmondta, hogy a WHO elismerte, mint gyermekkori kapcsolati zavart, míg Magyarországon a hatályos jogszabályok a szakértőknek nem engedik a szülői elidegenítés vizsgálatát. Mivel a szülői elidegenítés is családon belüli erőszak, amelynek célszemélye a különélő szülő és a gyermek, ezért lehetővé kellene tenni a vizsgálatát a személyállapoti perekben és a gyámhatósági eljárásokban. Kérte, hogy a Munkacsoport vizsgálja felül ezt a kérdéskört is. Több

tapasztalattal rendelkeznek jogellenesen külföldre vitt gyermekek ügyében is. Álláspontjuk szerint a külföldre vitel engedélyezése is felülvizsgálatra szorul, tekintettel arra, hogy az Egyesület által ismert ügyekben egyetlen alkalommal sem maradt fenn a kapcsolattartás az itthon maradt szülővel. Ezen a téren szigorításra van szükség. Ezekben az ügyekben, amikor a szülők között szülői felügyeleti jogi per van folyamatban, akkor ne a gyámhatóság hatáskörébe tartozzon az engedélyezés elbírálása, hanem a bíróság hatáskörébe, hasonlóan a kapcsolattartás szabályozásához. További negatív tapasztalatuk, hogy a gyámhatósági és bírósági eljárásokban a gyermekeket vizsgáló pszichológusok nem gyermekpszichológusok. Ez különösen az autista gyermekek esetében fontos, amikor speciális magatartásokat kell vizsgálni. A felnőtt szakpszichológusok nem ismerik a gyermekekre vonatkozó specifikumokat. Torz eredmények születnek a tesztek értékelésénél is. Módszertani beavatkozásra van szükség, a gyermekek meghallgatásához módszertani iránymutatás lenne szükséges. Az új Pp. és új Be. tekintetében az ügygondnok intézményének bevezetése kapcsán elmondta, hogy tapasztalataik szerint az ügygondnokok érdemi tevékenységet nem végeznek, nincsenek szabályozva, nem ellenőrizhetők. Úgy képviselik a gyermekeket, hogy nem ismerik az iratanyagot. Javasolta, hogy alkossanak szabályozást vagy dolgozzanak ki módszertant az ügygondnokok ellenőrizhetőségére.

Dr. Hajas Barnabás az OKRI bevonása kapcsán elmondta, hogy az OKRI a Legfőbb Ügyészség háttérintézménye, a rendelkezésre álló információk megszerzését már kezdeményezték a Legfőbb Ügyészségen keresztül. Hozzátette, hogy nagyon sok OKRI-s kutatás valójában OKRI-s kutatók privát kutatása, amellyel kapcsolatban van még tisztázandó kérdés. A személyállapotú perekkel kapcsolatos szabályozás, valamint a hatósági és egyéb bírósági eljárások vizsgálata zajlik a Családügyi Szakmai Munkacsoportban is. Kérte a civil szervezetek képviselőit, hogy teljeskörű javaslatokat fogalmazzanak meg, írják le, hogy milyen tapasztalatokból jutottak erre, illetve szabályozási vagy éppen nem szabályozási megoldást látnak-e szükségesnek a kérdésben.

Nógrádi Noá a Patent Egyesület képviselőjében elmondta, hogy a szülői elidegenítés szindróma léte nem egy megalapozott tudományos tény. Jellemzően bántalmazók használják a gyerek manipulálását a bántalmazott ellen. A gyermekvédelmi jelzőrendszer – kapcsolati erőszak – gyermekbántalmazás kérdéskörben felhívta a figyelmet arra, hogy az utóbbi időben meggyilkolt gyermekek esetében nem a gyermekek bántalmazása eszkalálódott odáig, hogy meggyilkolták a gyermeket. Az elkövetők a partnerüket bántalmazták és a partnerük felett gyakorlandó kontroll fokozásaképpen álltak bosszút a gyermekek meggyilkolásával. Hangsúlyozta, hogy az erőszakos előzmények figyelembe vétele nem csak a közvetlenül a gyerekekkel szemben elkövetett erőszakra vonatkozzék, hanem a partnerrel szembeni erőszakra, amely jellemzően férfiak által nők ellen elkövetett erőszak. A gyermekvédelmi jelzőrendszerben jelenleg az sem jön ki, ha a gyermeket éri erőszak, pláne nem, ha az anyát éri erőszak, ami ugyanúgy viktimizálja a gyermeket, akkor is, ha őt közvetlenül nem éri fizikai erőszak. Ez kihatással van a válás után a gyerek pszichéjére, és sokszor kényszerláthatásra van ítélve a bántalmazó apával. Valamint a bántalmazott nő továbbra is kiszolgáltatott helyzetben marad. Ha nem teszi lehetővé a láthatást, akkor ő sújtható bírságokkal kapcsolattartás akadályozása okán. A jelenlegi szabályozás ennek a fokozását célozza. Hangsúlyozta, hogy nem minden gyermeknek jó a szülővel kapcsolatot tartani.

Mikesy György elmondta, hogy az önálló életvitelben akadályozottaknak minimálisak az érdekvédelmi képességeik. Hiába működik a jelzőrendszer, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy az érintettek ezt mentális okok miatt nem tudják használni. Akik a segítségükre vannak, azokat kizárják, mert nem képviselhetik az érintetteket. Az ügyészség nem foglalkozik ezekkel az ügyekkel, azt mondják, hogy nyújtson be az érintett magánindítványt. Az ügyészségnek kellene vádat emelnie.

Rácsok Balázs a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet képviselőjében elmondta, hogy a tapasztalataik megerősítik a Patent Egyesület képviselője által elmondottakat. Az eljárás minden szakaszában szükséges annak a vizsgálata, hogy a gyermek hogyan válik eszközévé a bántalmazásnak, illetve, hogyan lesz egy kiterjesztett keze a bántalmazónak. Módszertani kérdés, hogy a bírósági eljárásba tanúként bevont, gyermekvédelemben dolgozó szakemberek szava eltűnik a rendszerben. Szükséges lenne, hogy a hónapok óta a családdal dolgozó szakembereket ne tanúként, hanem

szakértőként vonják be az eljárásba, hogy láthatóvá váljanak a bírósági döntésekben. Üdvözölte a kezdeményezést, hangsúlyozta a fontosságát az együttműködésnek.

Laczka Zsanett a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége képviselőjében az információk akadálymentes hozzáférése kapcsán javasolta, hogy a segélyhívó telefonszám sms-ben is legyen elérhető, továbbá javasolta az eljárás során jelnyelvi tolmács bevonását, amennyiben szükséges. A tájékoztatás akadálymentessé tehető a honlapon jelnyelvi videóval, írásban is megtámogatva az információt.

Szilágyiné dr. Szemkeó Judit a Fehér Kereszt Gyermekvédő Alapítvány képviselőjében elmondta, hogy írásban be fogják adni részletesebben a tapasztalataikat, véleményüket. Kiemelte, hogy a nevelési, oktatási intézmények egyértelműen részei a gyermekvédelmi jelzőrendszernek. A hátrányos helyzetű településeken a pedagógusok maguk is veszélyeztetettek, gyakori, hogy a gyermekek igazolatlan hiányzását sem merik továbbítani. Javasolta, hogy a KLIK az e-naplót rendszeresen szakemberrel figyeltesse. Feltűnhet, ha a gyerek igazolatlanul hiányzik, látványosan romlik a tanulmányi eredménye, továbbá a tanár adott esetben bejelölhetné, hogy a gyerek nagyon fáradt vagy nem tud figyelni. Így fel lehetne a figyelmet hívni arra, hogy veszélyeztetett gyerekek vannak anélkül, hogy bármit tennének, mindössze egy meglévő elektronikus rendszerben szakemberek figyelnek, hogy mi történik.

Szegedi Erika az ÉFOÉSZ Komárom-Esztergom Megyei Szervezetének képviselőjében javasolta a gondnokság felülvizsgálatát, jelezte, hogy benyújtják az erre vonatkozó javaslatot írásban. Elmondta, hogy a megyében támogatott lakhatás szolgáltatást nyújtanak fogyatékkal élő fiatalok részére, akiknek hivatásos gondnokaik vannak. Óriási akadályt jelent, hogy a hivatásos gondnokok munkaideje délután 4 órakor lejár.

Kapitány Imola az Autisták Országos Szövetsége képviselőjében felvetette a rendszerabúzus kérdését. Elmondta, hogy nagy számban regisztrálnak olyan eseteket, amelyekben jellemzően az oktatás nem tudja ellátni az autizmusban érintett gyermeket. A feladatot visszaadja a szülőnek, egyéni munkarenddel megoldja, hogy a gyermek otthon maradjon. Ezekben az esetekben a család körülményei drasztikusan romlanak. Amikor bekerül a szociális ellátórendszerbe, a szülő inkompetenciája látszik bebizonyosodni és az esetek vége mindig a gyermeknek a családból való kiemelésé, amikor nagyon kemény sokk és sérülés éri őket. Szintén magas számban regisztrálnak olyan megkereséseket, amikor az ellátórendszer tagjai (a TEGYESZ-től is érkezett ilyen megkeresés) nem tudnak az autista gyerekek igényeinek megfelelő ellátási formát biztosítani. Ezekben az esetekben a gyerekeknek alapvető jogaik sérülnek, nem tudnak az állapotuknak megfelelően fejlődni és a képességeik maximumát kibontakoztatni.

Pap Enikő a NANE Egyesület képviselőjében megköszönte a meghívást, és hogy megoszthatják a tapasztalataikat a Munkacsoporttal. Elmondta, hogy bár nagyon szomorú az apropója, de nagyon fontosnak tartják, hogy van egy kormányzati elköteleződés és megindult egy munka, hogy ezzel a jelenséggel szemben fellépjenek. Megerősítette, hogy az a szakmai tapasztalatuk és meggyőződésük, hogy a párkapcsolati erőszak és a gyerekek elleni erőszak nagyon szorosan összefügg egymással. Javasolták, hogy a jövőben ez egy vezérfonal legyen az intézkedéseknél. Az Egyesület független szakértők által végzett kutatása kimutatta, hogy egy bántalmazó kapcsolatból kilépő nőnek 3%-os esélye van arra, hogy problémamentesen rendeződjön a szülői felügyelet és a kapcsolattartás. További tapasztalatuk, hogy az intézményes fellépés nem megfelelő, akár a párkapcsolati, akár a családon belüli erőszakkal kapcsolatos esetek során. 2015-ben végeztek egy nőöléseket összehasonlító vizsgálatot, amelyben Magyarország elég rosszul szerepelt a lakosságszámra vetített arányokat tekintve is. A nemzetközi egyezmények, a gyakorlat és a kormányzat is egyetért abban, hogy komplex fellépésre van szükség, ami magában foglalja mind a megelőzést, mind az áldozatok védelmét, mind az elkövetők felelősségre vonását. Megkérdezte, hogy hogyan fogják ezt a szinergiát, összehangolást biztosítani, hogy mindhárom terület megfelelő hangsúlyt kapjon az intézkedések meghatározásakor annak érdekében, hogy hatékony fellépést biztosítsanak. A civil szervezetek szerepével kapcsolatosan elmondta, hogy akkor működött jól a terepen dolgozó civilek és az állam együttműködése, ha már a

kezdetektől bevonták őket a szakmai munkába. Ha van lehetőségük már a koncepcióalkotás idején elmondani a tapasztalataikat, akkor hatékonyan tudják érvényesíteni a szempontjaikat. Felajánlotta az Egyesület szakmai együttműködését e téren.

Dr. Varga Judit megköszönte a hozzászólásokat, megerősítette, hogy a legfontosabb feladat a szinergia biztosítása. A legfontosabb a folyamatos cselekvés a civilek bevonásával, erről is szól ez az egyeztetés, hiszen a civil szervezeteknek olyan tudás áll rendelkezésükre, amely nem lehet meg a hatóság szereplőinél. Minden témában folyamatosan haladni kell. Kiemelte az áldozatsegítést, ami kifejezetten IM kompetencia. Elmondta, hogy ősszel elkezdtek dolgozni egy koncepción, melyre plusz forrásokat is igényeltek. Ez a munka érinteni fogja az információhoz jutás lehetőségeit, lesznek kampányok, figyelemfelhívás arra, hogy mit jelent az áldozatsegítés és áldozatsegítő központ, amely a belépési pontja a teljes védelmi horizontrendszernek. Aki az áldozatsegítő központot mint segítségnyújtási helyet ismeri, személyre szabott segítséget tud kapni. Fontos célkitűzés továbbá a rendszer hatékonyságának növelése, a jelenlegi Opt-in rendszer Opt-outtá alakítása. Ennek érdekében már készül a jogszabálytervezet. Az Opt-out rendszer az áldozatok közvetlen elérésén alapul és a hatékonysága jóval nagyobb. Közben növelik a központok kapacitását, az ország több pontján nyílnak majd újabb központok és mellette működik az áldozatsegítő vonal. Megköszönte a felvetést az sms-ben történő elérésre vonatkozóan. Kiemelte, hogy a Munkacsoport tapasztalatait folyamatosan be lehet csatornázni az áldozatsegítés munkafolyamatába. És ugyanezt kell minden szakterületre érteni. A szinergia érdekében folyamatosan dolgozni és egyeztetni kell.

Halász Pálma az Élet-Érték Alapítvány képviselőjeként elmondta, hogy a kapcsolati erőszak önálló büntetőjogi törvényi tényállása kapcsán hasonló egyeztetés zajlott. Óriási eredménynek tekinti, hogy ez a jogrendszerben már létezik. Azonban a meglévő jogszabály nem működik megfelelő hatékonysággal. Látható a jogrendszerben, hogy van egy jelenség, amely a lelki terror, fizikai terror és a gazdasági függőségben tartás szegmenseit is tartalmazza. A gazdasági függőségben tartás kapcsán hangsúlyozta, hogy amikor elindul a válás, a bántalmazás a gyereken folytatódik. Javasolta definiálni a válási árvák fogalmát. A meglévő jogszabályok mellett nem jutnak a gyerekek a megítélt tartásdíjakhoz. Jelenleg egy banki felsővezető megteheti, hogy a meglévő vagyonát másra íratja és így kilép a tartásdíj kötelezettségéből. Kialakult a bántalmazó tartás, amely szintén egy új fogalom. Az áldozatok gyermekei tartják el a bántalmazókat. Ez bántalmazó barát gondolkodásmód. Jelezte, hogy ezt írásban bővebben ki fogja fejteni. Az indokolatlan perelhúzásokkal kapcsolatban elmondta, hogy csak 10%-uk kerül kártérítésre. A képzésekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy felelősség nincs hozzá társítva, nem kapcsolódik hozzá mérés, a tekintetben sem, hogy az oktatás során kapott információkat hasznosítják-e. Elmondta, hogy amiért elkezdte az aláírásgyűjtést, az az ENSZ CEDAW egyezmény opcionális jegyzőkönyve, amely egy konkrét nő ügye, és amely pontokba szedve tartalmaz ajánlásokat a magyar állam részére. Kiemelte a felelősség fontosságát, hangsúlyozta, hogy életekről és gyerekekről van szó. Jelezte, hogy az Alapítvány szívesen adja át a tapasztalatait. Üdvözölte, hogy egy ilyen széles társadalmi összefogás létrejöhetett, amellyel esetleg jobb jövőt tudnak biztosítani a következő generációnak.

Dr. Völner Pál megjegyezte, hogy a perelhúzások valóban súlyos problémát jelentenek, de a Parlament elfogadta a Polgári Perrendtartásról szóló törvényt és az új Büntető Eljárásról szóló törvényt. A Be. kapcsán jók a tapasztalatok, de a tapasztalatok birtokában módosítások várhatóak mindkét törvényben. Hozzátette, hogy létrejött egy kvázi precedensjog, miszerint ezen túl az alacsonyabb rendű bíróságok akkor térhetnek el a Kúria döntéseitől, hogy ha ezt külön meg tudják indokolni. Reményét fejezte ki, hogy az ügyek oda-vissza küldésének és az eltérő jogértelmezéseknek ez véget fog vetni. Nem kell az a bonyolult jogegységi döntési mechanizmus, ami korábban volt és csak kevés esetben érvényesült.

Kiss Gabriella gyermekpszichológus elmondta, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer alapvető problémája pszichés szempontból körüljárható, az a félelem, szégyen és fenyegetettség, amit a pedagógus átél és az, hogy ez az egész tabutéma. Szemléletmódosításra van szükség, amit az intézményrendszerben kellene pszichológusok, szakpszichológusok által elérni. Felvilágosító kampányra van szükség. A pedagógus, illetve a gyermekorvos korán észleli a bántalmazásokat, de olyan gát van bennük, ami miatt ezt nem merik jelezni. A pszichológushálózat komolyabb

bevonásával ez a gát áttörhető lenne. Javasolta objektív mérőeszközök, tesztek alkalmazását, amelyeket a védőnő figyelhetne. Továbbá a jelző személyben azért is van félelem, hogy a gyermeket ki fogják emelni a családból és rosszabb helyzetbe kerül. Ilyen helyzetben jelenjen meg a családokban a családgondozás, folyjon érdemben családterápia, hiszen a legtöbb bántalmazó gyermekkorában maga is bántalmazott volt.

Várfalvi Marianna a Védőnő Tagozat képviselőjében elmondta, hogy írásban is megteszik az észrevételeiket. A védőnői szolgálat 2020-ban 105 éves lesz, hatalmas tapasztalattal rendelkezik és a családok védelmére jött létre, egészségügyi és szociális oldalról is. Jelezte, hogy a területi munka a primér prevenció, amely a finom jelek érzékelésétől már tudna lépni. Jelenleg nincs meg az szakmai, szakértői hálózat, különösen a kis településeken és a hátrányos helyzetű országrészekben, ahova megfelelő terápiára vagy családgondozásra lehetne küldeni ezeket a családokat. A védőnői hálózat ott van a szekunder és terciér prevencióban is. Azokban a családokban ahol megjelenik a probléma, vagy ahol már bántalmazás, bűncselekmény fordul elő, a védőnőnek továbbra is családgondozási feladata van. A védőnők ebben komoly felkészítést kapnak. Az utóbbi időben két európai uniós fejlesztési projektben is részt vettek, foglalkoztak az ágazatközi együttműködéssel a gyermekvédelmi jelzőrendszerben. Hangsúlyozta a mögöttes intézményrendszer összezárásának fontosságát.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy felkéri a Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport elnökét, hogy ebben a témában külön is tartson ülést.

Dr. Hajas Barnabás reagálva az elhangzottakra elmondta, hogy az itt felmerült kérdések a Családjogi Szakértői Munkacsoportban is megvitatásra kerültek. Példaként kiemelte, hogy a párkapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás sokszor együtt jár, továbbá, hogy a gyermekbántalmazásnak az is az egyik megvalósulási formája, hogy a gyermek szemtanúja egy hozzátartozó bántalmazásának. A gyermekvédelmi jelzőrendszer alkalmas arra, hogy a kapcsolati erőszakot is meglássa. Folyamatos gondolkodás zajlik a gyermekbarát igazságszolgáltatásról, bírósági eljárásokról, egyes büntető, polgári és közigazgatási eljárásokkal kapcsolatos kérésekről, az ezekben meglévő szinergiákról, hogy ne kelljen 2-3-4 alkalommal a gyermeket, illetve az abúzus által sújtott személyt meghallgatni, illetve, hogy hogyan lehet a szakértői véleményeket ennek megfelelően több eljárásban felhasználni. A közigazgatási perjogban bevezetésre került egy olyan szabály, hogy a hatósági eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményét a közigazgatási perben elsődlegesen közigazgatási peres szakértői véleményként kell tekinteni. Külön-külön nem jelenítették meg a jelzőrendszer egyes tagjait, de hangsúlyozta, hogy minden szereplő tapasztalatára szükség van. Felmerült néhány olyan kérdés, amelyeket a háttéranyag nem tartalmaz, de megvitatták a Családjogi Szakértői Munkacsoportban és az IM-ben is. Ilyen téma a fordított joghoz jutási piramis, ami azt jelenti, hogy a leginkább rászoruló, kiszolgáltatott emberek jutnak legnehezebben információhoz. A gyermekek és család kérdéskörében valamennyi kiszolgáltatott személy valamilyen módon meg kell, hogy jelenjen, mert éppen az információhoz és joghoz jutás hiánya könnyen tragikus eredményre tud vezetni. Nagyon komoly előrelépés, hogy ezek a kérdések megvitatásra kerülnek, sok esetben a megbeszélések során derül ki, hogy a percepciók és a valóság között nagy szakadék van. Fontos, hogy ne csak jogi és közigazgatási szempontokkal, hanem valamennyi tudományos módszerrel becsatlakozzanak, friss ötletekkel, innovatív javaslatokkal. **Nógrádi Noá** felvetésére reagálva elmondta, hogy a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő szabályozás a meglévő, hosszú éveken keresztül a gyámhatósági eljárásokban zajló kapcsolattartás végrehajtása nevű eljárás hatásköri szabályait megváltoztatta. A végrehajtás szempontjából fontos az ügy visszacsatolása annak a polgári bírónak, aki a kapcsolattartás megváltoztatása, szülői felügyelet megváltoztatása vagy gyermek elhelyezési eljárásban, illetve a házassági bontóperben közreműködik. Korábban nem volt információja arról, hogy hogyan valósul meg az a kapcsolattartás, amiről rendelkezett. Éveken keresztül húzódtak el ezek az ügyek, majd végül bírósági eljárás zajlott. Ha felmerül egy bántalmazási helyzet, a gyermek ki van szolgáltatva, és volt korábban egy jogerős bírósági vagy egy végleges hatósági döntés, akkor ezt a döntést kell megváltoztatni és megtenni a szükséges intézkedéseket, így fog ez az egész kérdéskör összezárni. Az érintetteknek is fel kell lépni, sok esetben a gyámhivatali szakemberek jelzik, hogy mindkét szülő kapcsolattartás végrehajtása iránti eljárásokat kezdeményezett, ellenben a kapcsolattartás vagy a szülői felügyelet megváltoztatásával kapcsolatban nem, illetve bontóper sem volt. Az évekig tartó eljárások

lerövidítése egy polgári peres eljárásra azt eredményezi, hogy hamarabb születik döntés, de az eszközrendszer nem változott. Fontos, hogy a jövőben a bíróság észlelje, hogy az általa hozott döntés nem biztos, hogy végrehajtható. A gondolkodásmód megváltoztatására van szükség. Jelenleg Magyarországon van olyan kapcsolattartásra vonatkozó bírói ítélet, amely nem szabályozza részletesen a kapcsolattartást. Ha nincsenek részletes szabályok a döntésben, akkor nyilvánvalóan viták alakulhatnak ki. Nagyon fontos változás, hogy a hatósági eljárásjogi láb kimarad az eljárásból, amelyet sok esetben maga a hatóság sem látott hatékonyak.

Dr. Vízkelety Mariann az IM igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkára elmondta, hogy ahogyan Miniszter Asszony is jelezte, az elkövetkező időszakban az IM kibővíti az áldozatsegítés intézményrendszerét. Nem csupán az állami szervek közötti koordináció erősítése a feladat, hanem az áldozatsegítő központok munkájába való bekapcsolódás ösztönzése is. Kérte a jelenlévőket, hogy kapcsolódjanak be ebbe a munkába, mivel – bár kiterjedt intézményi hálózatuk van – az állami szervek önmagukban nem elégségesek ahhoz, hogy minél több áldozathoz eljussanak, illetve minél több áldozatnak a kellő, személyre szabott segítséget meg tudják adni. Ebben nagyon fontos szerepe van az önkénteseknek és a civil szervezeteknek. Évente három új áldozatsegítő központ fog nyílni, ami kiegészíti a meglévő intézményrendszert. Az áldozatsegítő szolgálatok létesítésével az volt a cél, hogy egy áldozat vagy egy szemtanú ne a hatósággal kerüljön közvetlenül kapcsolatba, mivel látható, hogy ez egy visszatartó erő. Ehelyett a segítő szándékot, az empatikus hozzáállást lássák. Kérte a civil szervezetek segítségét abban, hogy hirdessék a hozzájuk fordulóknak az áldozatsegítő szolgálatok működését.

Nógrádi Noá megköszönte a nyitottságot az együttműködésre. A PATENT Egyesület készített egy állásfoglalást az új módosításról, amelyet írásban megküldenek. Kiemelte, hogy lényeges lenne, hogy mire az első döntés megszületik, felismerésre kerüljön az erőszakelőzmény, ami a későbbi eljárási szakaszban is figyelembe legyen véve. Az előbbieken alapvetően a kapcsolattartásról volt szó. Ha a folyamat meggyorsításra kerül, akkor az várhatóan hatékonyabb lesz. De ezt meg kell előznie a bírók képzésének arra, hogy felismerjék az erőszakelőzményeket és tudják, hogyan kell kezelni ezeket az eseteket. Az Egyesület tapasztalata szerint az ilyen esetekben figyelmen kívül van hagyva az erőszakelőzmény, még akkor is, ha teljesen nyilvánvaló. Ezekben a döntésekben nagyon fontos a gyermeknek mindkét szülővel való kapcsolata, tekintet nélkül az erőszakelőzményre. Különösen akkor, ha nem egyértelmű, hogy a bántalmazó a gyermeket is közvetlenül bántalmazta-e. Javasolta, hogy a bírók kapjanak arra vonatkozó képzést, hogy hogyan kell ezeket az eseteket kezelni.

Dombos Tamás a Háttér Társaság képviselőjében örömmel fogadta a szemléletváltást és Államtitkár Asszony kezdeményezését. A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport többször is megkereste az áldozatsegítő szolgálatot tájékoztató anyagok összeállításával, ingyenes képzések ajánlásával és személyes találkozók kezdeményezésével, de ezek nem valósultak meg. Örülnek a nyitottságnak az együttműködésre és bíznak benne, hogy ez a jövőben meg is fog valósulni.

Rácsok Balázs jelezte, hogy elindultak képzések, ahol a különböző szereplők (bírók, rendőrök, szociális munkások stb.) együtt vesznek részt. Ezt érdemes tovább erősíteni, mivel olyan kapcsolati tőkét tudnak létrehozni, amely hasznos lehet az egyes ügyek kapcsán és segítheti az ügyek előrehaladását. Emellett kiküszöbölhetők lennének az olyan jellegű problémák is, hogy az egyes szereplők ne tudnának együttműködni.

Ivány Borbála a Magyar Helsinki Bizottság képviselőjében jelezte, hogy a terhelti jogok érvényesülése érdekében szoktak fellépni, amely a jogok érvényesülését és nem visszaélés szerű gyakorlását jelenti. A gyermekvédelmi rendszer működése számukra határterület. Hangsúlyozta, hogy nem szeretnék, hogy azok, akik bűncselekményt követtek el, a gyermeküket bántalmazták, ne kapják meg azt a büntetést, ami a jog szerint nekik jár. Az áldozati jogok és a terhelti jogok nem szembenállóak egymással, bizonyos esetekben konkurálnak ezek, amikor mérlegelni szükséges, ugyanakkor, ha a terheltnek nincsenek jogai attól még nem lesz több joga az áldozatnak vagy veszélyeztetett személynek. Elengedhetetlen, hogy az áldozatok jogainak védelme, szociális támogatása megtörténjen. Egyetértenek a Miniszter Asszony által elmondottakkal és pozitív

intézkedésként értékelik, hogy a kormányzat tesz ezeknek az ügyeknek a megelőzéséért. A feltételes szabadságra bocsátás szabályainak szigorításánál nem értettek azzal egyet, hogy a szabályoknak pusztán a szigorítása bármilyen jelentős következménnyel járhat a jelenségre, ugyanakkor egyéb intézkedések is voltak az említett törvényjavaslatban, amivel egyetértenek. Fontos kiemelni, hogy nagy a szakemberhiány, és nem hatékony a pozitív intézkedéseket egy labilis lábon álló szociális és gyermekvédelmi rendszerre rátelepíteni. A gyermekvédelmi rendszer és a jelzőrendszer hiányosságait ott látják, hogy a börtönben ülő, kisebb súlyú bűncselekményt elkövetők egy része azért van ott, mert gyermekkorukban a környezetük, vagy a gyermekvédelmi rendszer nem segítette őket megfelelően. Vannak olyan marginalizált és kiszolgáltatott csoportok, akikre szintén ki kellene térnie ennek a munkának. Például a Gyermekközpointú Igazságszolgáltatás az elkövető fiatalokúakra is kiterjed. A jog szerint ezeknek az elkövetőknek is meg kell kapniuk a büntetésüket, de kérdéses, hogy a büntetés során a nevelő reintegrációs funkció mennyire érvényesül. Ugyan ez a helyzet a szabálysértési elzárást töltő gyermekeknél. Ezen kívül jelenleg kb. 30.000 gyermek van, aki a bűnelkövető apjával, aki nem bántalmazó, havonta egyszer találkozhat, és nem érintheti meg öt éveken keresztül. Vannak olyan gyermekek is, akik intézményekben élnek, ahol társaik vagy az ott dolgozók bántalmazzák őket, amely esetekben az intézményi felelősségvállalást, az őszinte szembenézést és a probléma megoldásán való törekvést nem látják.

Kis Gabriella a kapcsolattartás szabályozása kapcsán jelezte, hogy ez egy bonyolultabb folyamat, mint amit a bíróság rendezni tudna. Hiszen a bántalmazás kapcsán ki kell térni a pszichés bántalmazás fogalmára is, illetve a fizikai bántalmazás tényét is pszichológiai szakmai háttéranyagokkal körbe kell járni. Javasolta pszichológusok bevonását, hogy a kapcsolattartást hogyan szabályozzák, illetve utána a kapcsolattartás alatt legyen lehetősége mindkét szülőnek pszichoterápiára és család gondozásra. A gyerekek sokszor szorosan kötődnek a bántalmazó szülőhöz. A terápia során figyelembe kell venni, hogy a szülők hogyan tudnak és akarnak változni, hogyan változik a magatartásuk a gyermekük felé.

Mikesy György elmondta, hogy nem csak szakemberhiány van, hanem politikailag motiváltak is vannak a bíróságokon, amikor a bántalmazott javára döntöttek és az áldozatok nem kaptak kártérítést. Úgy érti, hogy politikailag motiváltak, hogy nem véletlen, hogy a Parlament leállította a börtön bizniszt, és pont azon civil szervezetek ellenében kellett döntenie, akik a bántalmazókat képviselik az áldozatokkal szemben.

Kiss Csaba az Apaszív Egyesület képviselőjeként elmondta, hogy nem csak az apák, hanem a gyermekek és a családok jogaiért is felszólalnak. Jelezte, hogy vannak nemzetközi (szlovák és osztrák) tapasztalataik, ami alapján elmondható, hogy a hatáskörváltás már 15 éve megtehető lett volna. Várják az eredményt, hogy az a döntés, hogy egy bíró, vagy egy bírósági titkár döntsön egy ilyen kérdésben üdvözlendő. De pl. a szlovákiai tapasztalat az, hogy a családsegítő, gyermekvédelmi szolgálatok egy háttér munkát végeznek, és mindig a konkrét ügyben eljáró bíróhoz kerül vissza a kapcsolattartás végrehajtása. Tehát nem oszlik szét a bíróság figyelme, hanem tényleg egy olyan gyermekpszichológusi és családsegítői munka alapozza meg az érdemi kapcsolattartási vagy elhelyezési kérdést. Álláspontjuk szerint a magyar rendszerben is lehetne alkalmazni. Attól tartanak, hogy a joggyakorlat oda fog vezetni, hogy akár bírósági titkárok, akár családjogi bírák döntenek el a kapcsolattartást nemperes eljárásban, úgy, hogy az érdemi ügyről nem fognak tudni mást az iratokon kívül. Jelenleg is jellemző, hogy a törvényszékek iratokból döntenek el az ügyeket, és másodfokon akár a szakértők, akár a gyermekvédelmi szakemberek állásfoglalása marginális. A szlovákiai esetben a családsegítői előkészítő munka során kiderül, hogy ki a bántalmazó szülő. Nagyon fontos lenne a működtethető, különváltó családok támogatása a szülői szerepek meghagyásával. Írásban tesznek javaslatot erre vonatkozóan, mert lényegesen csökkennének így a bírósági ügyek.

Szaniszló Csaba elmondta, hogy a kapcsolattartással összefüggő traumatizáció és bántalmazás kétirányú lehet, mivel kapcsolattartásnak van egy kötelezettje és jogosultja. A kapcsolattartás akadályozása gyermekbántalmazásnak minősül. A különélő szülő lehetőségeit is vizsgálni kellene, hogy miként tudná megakadályozni a bántalmazást abban az esetben, amennyiben a bántalmazás a gondozói környezetből ered. Ezt az írásbeli javaslataikban is kifejtik majd. Az Egyesület nem kizárólag apákkal foglalkozik, a tagjaik 30%-a anya. A tagjaik között van olyan, aki azért kereste meg

az Egyesületet, hogy a gyermeke iránt nem érdeklődő apát próbálják bevonni a kapcsolattartásba. Javaslatot tesznek majd írásban arra is, hogy a külön élő szülők hatékonyabban tudjanak beavatkozni a gyermekük megvédése érdekében. Általában azt tapasztalja az Egyesület, hogy a különélő szülők jelzéseit nem veszik komolyan. Ez nem jogszabályi kérdés, hanem a gyakorlatban jelent problémát. Örömmel fogadják az áldozatsegítési rendszer erősítését, de a tapasztalatuk az, hogy jelenleg ebben a rendszerben az apák nincsenek segítve. Ha egy apa kellene, hogy elmeneküljön otthonról a gyermekével, ezt nem tudja megtenni, mert nincs hová mennie. Erre is figyelmet kellene fordítani, mert az áldozatsegítő központoknál a tapasztalatok szerint anyákkal foglalkoznak, apákkal nem, akik már nem is mernek ezekhez az intézményekhez fordulni.

Dr. Vízkelety Mariann reagálva az elhangzottakra hangsúlyozta, hogy az áldozatsegítő központok nem az áldozatsegítő szolgálatok és nem az az intézményrendszer, amit az EMMI tart fenn. Az IM által működtetett áldozatsegítő központok a hozzájuk fordulóknak tanácsadást és érzelmi segítségnyújtást biztosítanak pszichológusok által, és személyre szabottan eljuttatják az ügyfeleket a különböző szolgáltatásokhoz. Ha például védett szállást, menedékhelyet kell az illetőnek nyújtani, akkor az OKIT-on keresztül tudnak megfelelő helyet biztosítani számára, szükség esetén el is kísérik oda, hogy megfelelő ellátásban és védelemben részesüljön, függetlenül attól, hogy az illető édesanya vagy édesapa. Az áldozatsegítő központok egy része a nagy állami intézményrendszernek. Az EMMI számos különböző intézményt működtet, kb. 300 férőhelye van, ami nincsen kihasználva. Azért is kezdeményezett párbeszédet a civil szervezetekkel az IM, hogy az áldozatokhoz el tudják juttatni, hogy milyen intézményrendszer áll rendelkezésre.

Dr. Hajas Barnabás jelezte, hogy a 2020. március 1-jén hatályba lépő szabályozás vonatkozik a jogerős döntés alapján elrendelt, vagy meglévő kapcsolattartáshoz kapcsolódó végrehajtásra. Ezért szerepel a munkaanyagban az is, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó kérdéseket át kell tekinteni. Fontos, hogy a felmerült szempontrendszerek – folyamatában lássa a bíró az ügyet, kapja meg a megfelelő segítséget – nem ebben a szakaszban létfontosságú, hanem abban, amikor a kapcsolattartásról részletesen rendelkezik a bíró. Amennyiben felmerül bármilyen probléma, akkor kell kezdeményezni a kapcsolattartásra vagy szülői felügyeletre vonatkozó korábbi döntés megváltoztatását. Erre van lehetőség a személyállapoti perekben. Differenciált rendszert szeretnénk arra, hogy a leghatékonyabb megoldásra kerüljön sor, amely azokra az ügyekre vonatkozik, amelyekben bírósági döntésre került sor. Az említett többi kérdéssel is ténylegesen foglalkozni kell, hogy megfelelő információ legyen a bírónál, illetve minden érintettnél is, hogy tudják kezdeményezni a döntés megváltoztatását. Abban a szakaszban, amikor a kapcsolattartásról, gyermekelhelyezésről dönt a bíróság, akkor intézményesen kell becsatornázni a családsegítőtől, gyermekpszichológustól származó információkat, illetve a meglévő bírósági eljárások tapasztalatainak is rendelkezésre kell állni. A jelenlegi munka nem ezt a szakaszt érinti, de fontos, hogy ezek a javaslatok is megtárgyalásra kerüljenek. Dr. Hajas Barnabás kérte a jelenlévőket, hogy a csaladijog@im.gov.hu e-mail címre juttassanak el hazai és külföldi jó-, illetve rosszgyakorlatokat is, annak érdekében, hogy a szabályozás hatékonyságát növelni lehessen.

Dr. Völner Pál megerősítette, hogy várja az IM az írásbeli javaslatokat, kérdésselvetéseket. Megköszönte a résztvevőknek, hogy említették a frontvonalban dolgozókat. Lehet sorolni az ellátórendszer hibáit, ugyanakkor ezeken a szakembereken múlik, hogy valóban működik a rendszer, és az ő hozzáállásukkal és képzésükkel lehet növelni a hatékonyságot. Mivel az Egyebek napirendi pont keretében hozzászólás nem volt, **Dr. Völner Pál** lezárta az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Szabó-Princz Viktória csoportvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Környei László Éva kabinetfőnök, Parlamenti Államtitkári Kabinet, IM

Jóváhagyta: Dr. Völner Pál parlamenti államtitkár, IM